

Cultuureducatie met Kwaliteit

Doorlopende leerlijn theater
Groep 7
Lessenreeks 'basis'

Deze leerlijn is ontwikkeld door CKC & partners.

Stripverhaal

Informatie over 'Stripverhaal'

Groep 7, lessenreeks 'basis', vier lessen van 60 minuten

Doel van de lessenreeks:

De leerlingen ervaren om vanuit een houding en met gebaren een korte (tekstloze) scène te spelen. Ze leren emoties uit te beelden in houding, en geluid. De leerlingen leren met hun lichaam klein en overdreven groot te acteren en ontdekken hoe je een typetje kunt spelen (wie van de 5 w's) met voorwerpen.

Materiaallijst:

Les 1:	Digibord, papier, potloden en gummen.
Les 2:	Digibord, de strips van de vorige les, potloden, stiften, verf, karton, scharen, plakband en saté prikkers.
Les 3:	Digibord.
Les 4:	Digibord, potloden, stiften, verf, karton, scharen, plakband en saté prikkers.

Les 1: Gebaren, houding, stem

Kennismaken met tableaux	Verhaal met tableaux	Stripje maken	Reflectie op de werkelijkheid
--------------------------	----------------------	---------------	-------------------------------

De leerlingen maken hun eigen korte strip door verschillende houdingen aan te nemen in tableaux.

Les 2: Emoties en mimiek

Emoties in houding en mimiek	Emotie koppelen aan strip-termen	Tekst en geluid toevoegen	Stripgeluiden en de werkelijkheid
------------------------------	----------------------------------	---------------------------	-----------------------------------

De leerlingen laten emoties zien in hun spel in de tableaux van hun strip.

Les 3: Fysiek spel

Kleine en grote gebaren uitbeelden	Kleine en grote bewegingen onderzoeken	Bewegingen in de strip	Slapstick
------------------------------------	--	------------------------	-----------

De leerlingen maken kennis met vergrote en kleine speelstijl. Ze vertalen dit naar hun eigen spel en scènes in de strip. Daarnaast vergelijken zij hun spel met dat uit de slapsticks.

Les 4: Dramatische opbouw (wie)

Stel je voor	Verschillende personages onderzoeken	De stripfiguren	Reflecteren op de strips
--------------	--------------------------------------	-----------------	--------------------------

De leerlingen spelen verschillende personages uit strips. De leerlingen maken de vertaalslag van bekende stripfiguren naar hun eigen stripfiguren en de kenmerken die deze hebben.

Deze lessenreeks sluit aan bij de doorlopende leerlijn Cultuureducatie met Kwaliteit in Zoetermeer. Meer informatie over Cultuureducatie met Kwaliteit vind je [hier](#).

De leerlijn theater is ontwikkeld door CKC & partners. Neem bij vragen contact op via primair-onderwijs@ckc-zoetermeer.nl.

Stripverhaal – Gebaren, houding, stem

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 1

Lesdoel: De leerlingen ervaren om vanuit een houding en met gebaren een korte (tekstloze) scène te spelen.

Benodigde materialen: Papier, potloden en gummen en digibord.

Opdrachten:

Kennismaken met tableaux

Verhaal met tableaux

Stripje maken

Reflectie op de werkelijkheid

Introductie:

De leerlingen maken hun eigen korte strip door verschillende houdingen aan te nemen in tableaux.

Oriënteren: Kennismaken met tableaux **5 minuten**

Opdracht: Ga in een kring staan en vertel de leerlingen dat jullie vandaag een korte strip gaan uitbeelden in tableaux. Om dit op te bouwen beginnen jullie met het uitbeelden van alledaagse handelingen. Bij het uitbeelden van de handelingen neem je een houding aan, zonder daarna nog te bewegen. Begin eerst zelf en beeld bijvoorbeeld uit dat je een kopje koffie drinkt; breng een denkbeeldig kopje naar je lippen, tuit je lippen alsof je wilt drinken en blijf dan stokstijf stil staan, alsof je bevroren bent. Je laat de leerlingen op dit moment een tableau zien, een levend schilderij, ook wel een levende foto genoemd. Laat de leerlingen raden wat je uitbeeldt. Herhaal dit met verschillende handelingen. De leerlingen kunnen ook zelf handelingen bedenken.

Reflecteren: Heeft elke leerling zelf iets verzonnen om uit te beelden? Gebruikte je alleen je gezicht en armen of zette je je hele lichaam in om duidelijk te maken wat je deed?

Onderzoeken: Verhaal met tableaux **15 minuten**

Opdracht: Vertel de leerlingen dat je met meerdere tableaux / levende foto's een verhaaltje kunt vertellen. Doe de leerlingen de volgende tableaux voor terwijl je hen vertelt wat het verhaaltje inhoudt. "Op de eerste foto zie je een man/vrouw staan die heel blij en verrast kijkt naar een pakje in haar/zijn hand (laat dit in een tableau zien), op het volgende schilderij staat diezelfde persoon juichend op een stoel (laat dit in een tableau zien), op het derde schilderij neemt diegene een grote hap van een taartje (laat dit in een tableau zien) en in het laatste schilderij moet diegene overgeven (laat dit in een tableau zien). Hoe denk je dat dit fotoalbum heet?" Op deze manier kun je een klein verhaaltje vertellen met tableaux.

Verdeel de klas in groepjes en laat hen een kort zelf verzonnen verhaal zonder tekst in drie à vier tableaux uitbeelden. Geef hen hier 5-10 minuten voor en laat het vervolgens aan elkaar zien. Laat de leerlingen die kijken bedenken hoe het verhaaltje zou kunnen heten.

Reflecteren: Is het gelukt om een kort verhaaltje te vertellen in een paar beelden? Was het moeilijk om stil te staan? Had je verhaaltje een begin midden en eind?

Uitvoeren: Stripje maken **30 minuten**

Opdracht: Verdeel de leerlingen in groepjes van vier à vijf leerlingen. Vertel de leerlingen dat ze zelf een stripje zonder tekst mogen maken. Het stripje bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf plaatjes. Denk goed na wie er in het stripje zitten, waar het zich afspeelt en wat er gebeurt. In elke strip moet in elk geval iets spannends/leuks/grappigs gebeuren en evenveel stripfiguren zitten als er leerlingen in het groepje zitten. De leerlingen tekenen het stripje in ongeveer 10 minuten met potlood op het papier. Begeleid de leerlingen bij het kernachtig vastleggen van het verhaal. In de plaatjes van het stripje moet de kern van het verhaal worden vastgelegd zonder tekst.

Wanneer alle leerlingen hun stripje hebben getekend, kunnen ze het stripje in tableaux uitbeelden. Geef hen ongeveer 10 minuten voor om dit voor te bereiden en te oefenen. Daarna presenteert elk groepje zijn strip aan de rest van de klas. Geef zelf aan wanneer de leerlingen klaar moeten staan voor 'plaatje 1' van de strip, 'plaatje 2' etc. Laat de leerlingen die kijken bedenken hoe het stripje zou kunnen heten.

Bewaar de stripjes van de leerlingen voor de volgende theaterles!

Reflecteren: Is het gelukt om in elk stripje iets leuks/spannends/grappigs op te nemen? Als dat er niet in zou zitten, wat gebeurt er dan met je als je ernaar kijkt?

Opdracht: Kijk met de leerlingen naar [Calvin and Hobbes](#). Dit zijn kort strips die vaak in drie à vier plaatjes een sterk verhaal vertellen. Wat maakt deze stripjes grappig? Was het nodig om meer afbeeldingen toe te voegen? Vraag de leerlingen of zij zelf strips lezen. Wat zijn hun favoriete strips? Zoek op internet naar afbeeldingen van deze strips en bespreek met de leerlingen wat er op de afbeeldingen gebeurt. Zou het verhaaltje uit de strip ook in minder plaatjes gemaakt kunnen worden? Kan dat ook zonder dat de verhaallijn wordt aangetast?

Reflecteren: Wie vindt het leuk om strips te lezen? Waarom vind je het leuk? Is het leuker / minder leuk dan het lezen van een boek en waarom? Wat is eigenlijk het verschil tussen het lezen van een boek en een strip?

Stripverhalen – Emoties en mimiek

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 2

Lesdoel:

De leerlingen leren emoties uit te beelden in houding en geluid.

Benodigde materialen:

Digibord, de strips van de vorige les, potloden, stiften, verf, karton, scharen, plakband en saté prikkers.

Opdrachten:

Emoties in houding en mimiek	Emotie koppelen aan strip-termen	Tekst en geluid toevoegen	Stripgeluiden en de werkelijkheid
------------------------------	----------------------------------	---------------------------	-----------------------------------

Introductie:

De leerlingen laten emoties zien in hun spel in de tableaux van hun strip.

Oriënteren: Emoties in houding en mimiek	5 minuten
Opdracht: Ga in een kring staan en vertel de leerlingen dat je straks een emotie op je gezicht laat zien en dat zij die nadoen. Laat een heel blij gezicht zien laat de leerlingen dit nadoen. Herhaal dit met in elk geval de vier B's: boos, bang, bedroefd (verdrietig) en blij. Je kunt dit aanvullen met verbaasd, verliefd, verschrikt etc. Je kunt ook variëren door een emotie een klein beetje of heel groot te laten zien. Vraag de leerlingen of zij ook een emotie weten en die aan de rest van de klas willen laten zien om te herhalen. Sluit de opdracht af met een positieve emotie.	
Reflecteren: Vraag de leerlingen na afloop of er nog emoties zijn die nog niet uitgebeeld hebben en bespreek met hen hoe het was om de emoties uit te beelden. Welke emotie was het leukst/makkelijkst/moelijkst en waarom?	

Onderzoeken: Emotie koppelen aan strip-termen	15 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen dat ze gaan werken met termen die in strips voorkomen. Kijk met de leerlingen via Google images naar verschillende strips zoals Spiderman, Lucky Luke, Donald Duck, Marsupilami, Sjors en Sjimmie etc. Vraag de leerlingen of zij strips lezen en zoek ook deze op. Let bij het kijken van de strips naar de stripgeluiden zoals BOINK, WHAAM, PLONS, AAAARGH etc. Schrijf de termen op. Kijk ook naar de gezichtsuitdrukkingen die stripfiguren hebben wanneer zij of anderen deze geluiden maken. Bespreek met elkaar wat de oorzaak is van een geluid en wat het gevolg. Bijvoorbeeld: Donald Duck komt aan fietsen, hij remt te laat waardoor de auto moet remmen IIIIEEEE en Donald valt BOINK. Zorg ervoor dat de lijst uit minimaal 15-20 geluiden bestaat. Verdeel de klas vervolgens in tweetallen. Elk tweetal kiest twee geluiden en bedenkt een tableau waaruit duidelijk wordt wat er gebeurt en welke emoties hierbij horen. Bijvoorbeeld: geluid KABOEM en AU, waarbij het tableau bestaat uit twee leerlingen die op de grond liggen met pijnlijke gezichten. Geef de leerlingen ongeveer vijf minuten om de tableaux voor te bereiden. Vervolgens tonen de leerlingen deze aan elkaar.	
Reflecteren: Vraag de leerlingen of er een stripgeluid gebruikt is met verschillende emoties. Zou dat kunnen? Hoe zie je in een strip wat de betekenis van een geluid en de bijbehorende emotie is?	

Uitvoeren: Tekst en geluid toevoegen	30 minuten
Opdracht: Verdeel de klas in de groepjes van de vorige theaterles en deel de strips uit. De leerlingen bedenken nu bij de strips stripgeluiden en eventueel een paar korte zinnen tekst en schrijven dit in hun strip erbij. Met pen, potloden, stiften en verf schrijven de leerlingen de stripgeluiden op karton. Denk hierbij aan de typografie. Kijk indien nodig nog even bij de strips op het internet. De stripgeluiden knippen de leerlingen uit en plakken aan satéprikkers waardoor een soort bordjes met geluiden ontstaan. Geef de leerlingen vervolgens ongeveer 5-10 minuten de tijd om hun scène met de geluidsbordjes en eventueel gesproken tekst te oefenen. Vervolgens tonen de leerlingen hun scènes aan elkaar.	
Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze goed konden zien wat de emoties waren die bij de stripgeluiden hoorden.	

Evaluëren: Stripgeluiden koppelen aan de werkelijkheid

10 minuten

Opdracht: Ga met de leerlingen rustig zitten. Doe je ogen dicht en luister naar de geluiden in het lokaal, richt daarna je aandacht naar de geluiden in de gang en in de andere lokalen, luister vervolgens naar de geluiden buiten. Doe langzaam je ogen open. Bespreek met de leerlingen welke geluiden er te horen waren. Schrijf deze geluiden naast de lijst met stripgeluiden. Bespreek met de leerlingen de overeenkomsten en verschillen. Welke geluiden uit de werkelijkheid zouden stripgeluiden kunnen worden?

Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze het makkelijk of moeilijk vonden om met stripgeluiden te werken. Wat was het leukste om te doen?

Stripverhalen – Fysiek spel

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 3

Lesdoel:

De leerlingen leren met hun lichaam klein en overdreven groot te acteren.

Benodigde materialen:

Digibord.

Opdrachten:

Kleine en grote gebaren uitbeelden	Kleine en grote bewegingen onderzoeken	Bewegingen in de strip	Slapstick
------------------------------------	--	------------------------	-----------

Introductie:

De leerlingen maken kennis met vergrote en kleine speelstijl. Ze vertalen dit naar hun eigen spel en scènes in de strip. Daarnaast vergelijken zij hun spel met dat uit de slapsticks.

Oriënteren:	De leerlingen beelden kleine en grote gebaren uit.	5 minuten
Opdracht: Ga in een kring staan en vertel de leerlingen dat je gebaar gaat maken en dat zij die mogen nadoen. Hetzelfde gebaar maak je nog een keer heel klein en vervolgens overdreven groot. De leerlingen volgen elke keer jouw voorbeeld. Een gebaar zou kunnen zijn: je vinger op het puntje van je neus zetten. Daarna zijn de leerlingen aan de beurt, om de beurt maken ze een 'gewone', een kleine en een overdreven grote beweging of gebaar. De rest van de klas doet de bewegingen na.		
Reflecteren: Is het maken van een grote of van een kleine beweging makkelijker? En waarom?		

Onderzoeken:	Kleine en grote bewegingen onderzoeken	15 minuten
Opdracht: Ga met de leerlingen in een grote kring staan en maak een beweging (waarbij je gebruikt maakt van je hele lichaam). De leerlingen doen de beweging na. Herhaal dit met een aantal verschillende bewegingen. Maak vervolgens een kleine beweging die door de leerlingen van de één naar de ander in de kring wordt doorgegeven terwijl de beweging steeds groter wordt. Wissel dit af met groot beginnen en steeds kleiner laten worden en door telkens iemand anders te laten beginnen met een beweging. Laat de leerlingen vervolgens in een grote ruimte in een rij achter elkaar staan. De voorste begint te lopen door de ruimte de rest van de klas volgt. De voorste leerling maakt een beweging die de andere leerlingen al lopend nadoen. Wissel telkens de leerlingen en de bewegingen zodat elke leerling een keer vooraan heeft gelopen. Bij een grote klas kan er ook meerdere rijden gemaakt worden. Geef de leerlingen als tip dat ze niet alleen met hun armen bewegingen, maar ook met schouders, hoofd, knieën, voeten etc. Verdeel vervolgens de klas in tweeën. De ene groep gaat kijken en de andere staat verdeeld over de ruimte met hun gezicht naar voren. Laat de leerlingen beginnen met het maken van kleine bewegingen, die worden steeds groter. Als je in je handen klapt staan de leerlingen stil, ze bevriezen als een standbeeld. Doe dit een aantal keer, wanneer de bewegingen van de leerlingen klein of juist groot zijn. De leerlingen die kijken kunnen aangeven welke standbeelden grappig zijn. Wissel de groepen om.		
Reflecteren: Bespreek met de leerlingen wanneer de standbeelden grappig zijn: als de gebaren groot of klein zijn.		

Uitvoeren:	Bewegingen in de strip	30 minuten
Opdracht: Verdeel de klas in de groepjes van de vorige theaterles en deel de strips uit. De leerlingen bekijken de tekeningen die ze hebben gemaakt en maken de houdingen nog overdreven groter of juist veel kleiner. De leerlingen oefenen deze nieuwe houdingen. Vervolgens oefenen de leerlingen hoe ze in vijf tellen van het ene plaatje naar het andere in slow-motion over kunnen gaan waarbij ze bij de plaatjes zelf vijf tellen bevriezen. Zo ontstaat er een geheel. Neem rustig de tijd om de strips aan elkaar te laten zien. Elke groep speelt zijn strip twee keer. De eerste keer zoals ze geoefend hebben en de tweede keer met tips van de andere leerlingen. Vraag de leerlingen die kijken om een tip (hoe kun je het verbeteren) en een top (wat ging er goed) te geven die betrekking hebben op de bewegingen.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze de overgang van het ene plaatje naar het andere duidelijk genoeg was. Wat is er voor nodig om dit te verbeteren?		

Evalueren:	Slapstick	10 minuten
Opdracht: Kijk met de leerlingen naar een paar korte slapstick filmpjes op Youtube zoals van Laurel en Hardy of Charlie Chaplin . Vinden jullie de filmpjes grappig? Wat maakt je hierom moet lachen? Kijk ook goed naar de manier van acteren. Is het overdreven of juist niet?		
Reflecteren: Denk terug aan de strips die de leerlingen net van elkaar hebben gezien. Wat zijn de overeenkomsten en de verschillen tussen de manier van spelen en die van Charlie Chaplin?		

Stripverhalen – Dramatische opbouw (wie)

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 4

Lesdoel: De leerlingen ontdekken hoe je een typetje kunt spelen (wie van de 5 w's) met voorwerpen.

Benodigde materialen: Digibord, potloden, stiften, verf, karton, scharen, plakband en saté prikkers.

Opdrachten:

Stel je voor	Verschillende personages onderzoeken	De stripfiguren	Reflecteren op de strips
--------------	--------------------------------------	-----------------	--------------------------

Introductie:

De leerlingen spelen verschillende personages uit strips. De leerlingen maken de vertaalslag van bekende stripfiguren naar hun eigen stripfiguren en de kenmerken die deze hebben.

Oriënteren:	Stel je voor	5 minuten
<p>Opdracht: De leerlingen zitten in een halve cirkel. Je zit op een stoel voor de halve cirkel. Je verbeeldt je dat je een bepaald typetje bent. De leerlingen stellen vragen waarop je alleen ja of nee mag antwoorden. De leerlingen moeten ontdekken wie je bent. Als ze erachter zijn gekomen, dan neemt één van de leerlingen je plaats in en neemt een typetje in zijn/haar hoofd en moet deze geraden worden. Herhaal dit meerdere keren. Als leerlingen het moeilijk vinden om erachter te komen welk typetje het is, dan kan je / de leerling dit uitbeelden. Typetjes kunnen bijvoorbeeld zijn: een klein kind, een oud mannetje, een brandweerman, een zwerver etc.</p>		
<p>Reflecteren: Vraag de leerlingen welke vragen nodig waren om te achterhalen welk typetje het was. Wat waren de belangrijkste vragen?</p>		

Onderzoeken:	Verschillende personages onderzoeken	15 minuten
<p>Opdracht: Ga met de leerlingen bij het digibord zitten en vraag hen of ze stripfiguren op willen noemen en zoek vervolgens op het internet er afbeeldingen bij. Bespreek over elk stripfiguur in elk geval het volgende: hoe ziet dit stripfiguur er uit / welke kleding draagt hij/zij? Kan het stripfiguur iets bijzonders (vliegen/ toveren o.i.d.)? Hoe loop en praat hij/zij? Heeft het figuur altijd of meestal iets bij zich (een rekwisiet)? Is hij/zij een held en waarom wel of niet? Is hij/zij meestal alleen? Denk bijvoorbeeld aan de volgende stripfiguren: Asterix en Obelix, Katrien en haar drie nichtjes, Oma Duck en Gijs Gans, Kuifje en Bobbie, Batman, Lucky Luke, Zorro etc.</p> <p>Verdeel de klas in tweetallen. Elk tweetal kiest twee stripfiguren en maakt in drie minuten een scène van ongeveer één minuut waarin zij zich presenteren. Uit de scène moet duidelijk zijn wie ze zijn en wat hen speciaal maakt. Dit mag niet alleen uit de tekst duidelijk worden maar vooral ook uit de houding en/of bewegingen van de stripfiguren. De leerlingen presenteren de personages aan elkaar.</p>		
<p>Reflecteren: Wat heb je gezien tijdens het kijken naar elkaar? Was duidelijk wie iedereen was?</p>		

Uitvoeren:	De stripfiguren	30 minuten
<p>Opdracht: Verdeel de klas in de groepjes van de vorige theaterles en deel de strips uit. De leerlingen bekijken de tekeningen die ze hebben gemaakt en werken de stripfiguren verder uit. Wie zijn de figuren in de strip? Wat dragen zij voor kleren? Waarom zijn ze speciaal (of zijn ze dat niet)? Werken de stripfiguren vaak samen en hoe zie je dat? Hebben de stripfiguren rekwisieten bij zich?</p> <p>Met pen, potloden, stiften en verf maken de leerlingen de rekwisieten en of kostuums op karton. De rekwisieten en kostuums knippen de leerlingen uit en plakken deze op hun kleren/ armen en of rug. Zo krijgen de leerlingen, twee dimensionale rekwisieten en kostuums.</p> <p>Geef de leerlingen vervolgens ongeveer 5-10 minuten de tijd om hun scène met de rekwisieten en kostuums en te oefenen. Geef hen hierbij de tip om de vorige les waarin zij vergroot hebben gespeeld, niet te vergeten. Vervolgens tonen de leerlingen voor de laatste keer hun scènes aan elkaar.</p>		
<p>Reflecteren: Bespreek het volgende met de leerlingen: wat gebeurt er als tweedimensionaal en driedimensionaal op toneel samen komen? Verhoogt dat de humor / het absurdisme?</p>		

Evaluëren: Reflecteren op de strips

10 minuten

Opdracht: Bekijk met de leerlingen afbeeldingen van [karikaturen](#). Wie herken je? Waarom herken je diegene? Wat is er gedaan om die persoon grappig te maken? Laat de leerlingen naar elkaar kijken en een onderdeel van elkaar benoemen dat kenmerkend is aan zijn of haar uiterlijk. Hoe zou je in een karikatuur hierop het accent leggen?

Reflecteren: Stel de leerlingen de volgende vragen: Vond je het leuk of moeilijk om een strip te maken, wat lukte goed, wat minder?